

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/217/2019
Identifikačné číslo spisu: 5113224802
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5113224802.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E. Š., bytom v D., Z. X, 2/ X.. S. D., bytom v D., Z. X, a 3/ N. L., bytom v N. X - Ž., N. N. XX/XXXX, Č. W., všetkých zastúpených JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., advokátkou so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 31, proti žalovaným 1/ X.. K. H., bytom v Ž., K. R. XXX/XX, a 2/ S.. K. H., bytom v Ž., K. R. XXX/XX, obom zastúpeným JUDr. Veronikou Romaníkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 195/10, a 3/ X.. O. T., bytom v Ž. - D., H. XXXX/X, o zaplatenie 5.212, 20 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27 C 12/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. apríla 2018 sp. zn. 10 Co 308/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaný 3/ nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 1. júna 2017 č. k. 27 C 12/2014-160 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali uložiť žalovaným povinnosť zaplatiť im žalovanú sumu spolu s príslušenstvom do troch dní od právoplatnosti rozsudku z titulu bezdôvodného obohatenia, nakoľko podľa žaloby žalovaní užívali časti nehnuteľností vo vlastníctve žalobcov bez toho, aby žalobcom platili nájomné. V odôvodnení poukázal na ustanovenia § 451 ods. 1, 2, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, 3, § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom dospel k záveru, že žalobcovia neuniesli v konaní dôkazné bremeno a nepreukázali skutkové tvrdenia o vzniku bezdôvodného obohatenia. Súd dospel k záveru, že len na základe predložených geometrických plánov, bez ďalšieho dokazovania, nie je možné konštatovať, že žalovaní zasahujú do vlastníckeho práva žalobcov tak, že užívajú ich pozemok bez právneho dôvodu. Navyiac žalovaní vydržaním nadobudli vlastnícke právo k pozemkom tak, ako ich do súčasnosti užívajú. Taktiež spôsob vyčíslenia bezdôvodného obohatenia prostredníctvom všeobecne záväzného nariadenia mesta nepovažoval súd prvej inštancie za správny.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 26. apríla 2018 sp. zn. 10 Co 308/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že okresný súd vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, z vykonaných dôkazov zistil aj skutkový stav veci a právnu vec účastníkov vyhodnotil z pohľadu správne aplikovaných hmotnoprávných ustanovení Občianskeho zákonníka. V písomnom odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, z akých dôkazov vychádzal, odcitoval konkrétne ustanovenia právnych predpisov, ktoré pri právnom posúdení aplikoval, vyargumentoval akceptovateľne prečo, z akých dôvodov žalobu zamietol. Písomné odôvodnenie rozhodnutia tak po stránke formálnej ako aj obsahovej obstojí a garantuje právo účastníkov sporu na spravodlivé súdne konanie. Postupne sa vyjadril aj k podstatným odvolacím námietkam žalobcov a uzavrel, že nebol dôvod sa zaoberať spisovým materiálom katastra nehnuteľností k titulom nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaných, pretože samotné zapísané údaje v katastri na preukázanie vlastníckeho práva žalovaných nespochybniteľne postačujú. Ďalej v súlade s argumentáciou súdu prvej inštancie uviedol, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno pre existenciu právneho základu žalovaného nároku. Odvolací súd napokon podporil aj záver okresného súdu o vydržaní spornej plochy žalovanými, pretože táto plocha svojou minimálnou výmerou vo vzťahu k celku (1m² k 18m²), mohla u nich vyvolať dôvodné presvedčenie, že užívajú svoje vlastníctvo. Ďalšie odvolacie námietky neboli podľa krajského súdu právne významné.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, v ktorom žiadali, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnili poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že odvolací súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Namietali nevykonanie niektorých dôkazov, najmä obhliadky na mieste, znaleckého dokazovania a výsluchu geodeta X.. C.. V tejto súvislosti tiež namietali, že nižšie súdy sa k nevykonaným dôkazom v odôvodnení svojich rozhodnutí nevyjadrili a na doplnenie dokazovania mal odvolací súd nariadiť pojednávanie. Naviac dovolatelia polemizovali so záverom okresného a krajského súdu o vydržaní spornej plochy.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení navrhli dovolanie zamietnuť a priznať im náhradu trov konania. V následnej replike trvali žalobcovia na svojom dovolaní. Žalovaný 3/ sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

6. V danom prípade žalobcovia vyvodili prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne

záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP je, že a) k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b) znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

9. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo10/2014, 3 Cdo 146/2013). Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

10. Pokiaľ dovolatelia vytýkali konajúcim súdom nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy (OSP) nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (napr. R 42/1993, 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila.

11. Najvyšší súd uvádza, že súdy nižších stupňov neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrila výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP). Ak súd niektorý dôkaz nevykonal, mohlo to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999), čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ okresný alebo krajský súd na to, aby ustálili skutkový stav, ktorý im umožňuje meritórne rozhodnúť, vykonajú iba časť navrhnutých dôkazov, konajú v rámci svojich kompetencií, pričom rozsah vykonaného dokazovania nie je závislý od vôle sporových strán. V opačnom prípade by okrem iného mohlo dochádzať k rozsiahlym priesťahom v konaní, nakoľko by súd nemal oprávnenie odmietnuť ani vykonanie takých dôkazov, ktoré k ustáleniu skutkových okolností prejednávanej veci nevedú, dokonca ho maria. Odvolací súd v tejto súvislosti považoval zistený skutkový stav pre potreby rozhodnutia tohto sporu za dostatočný, preto žiadne ďalšie dokazovanie vo veci už nevykonal. Takýto postup súdu je plne v súlade s jeho postavením v civilnom procese. Určujúcim kritériom je v takomto prípade ustálenie skutkového stavu pre rozhodnutie. Pokiaľ prvoinštančnému súdu a následne aj odvolaciemu súdu postačovali vykonané dôkazy na rozhodnutie vo veci a mali zato, že ďalšie návrhy, napr. obhliadka na mieste, nie sú spôsobilé naštrbiť záver o zamietnutí žaloby, bolo plne v súlade so zákonom i logikou, keď ako dôvod pre zamietnutie žaloby uviedli neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov. Podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného

bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. Nie každý dôkaz je spôsobilý zmeniť úvahy súdu smerom k posúdeniu sporu a do dôkaznej núdze sa môže procesná strana dostať, aj keď navrhne viacero dôkazov, ktoré ale nie sú relevantné pre rozhodnutie veci. Vzhľadom na uvedené, ak žalobcovia v podanom odvolaní navrhovali vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré doplnenie dokazovania nepovažoval už odvolací súd (a predtým aj súd prvej inštancie, pozn.) za potrebné, nebolo nevyhnutné sa k týmto návrhom osobitne vyjadrovať. Ani ďalšie odvolacie námietky nepovažoval odvolací súd za právne významné, a teda sa k nim v primeranom rozsahu vyjadril.

12. Pokiaľ dovolatelia tvrdia, že ich procesné práva boli porušené aj tým, že na prejednanie odvolania krajský súd nenariadil pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie (pozri bod 30. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). Keďže na nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

13. Žalobcovia v podanom dovolaní nesúhlasili ani s právnym posúdením otázky vydržania spornej plochy. Treba uviesť, že najvyšší súd už za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy konštatoval, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012). Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, resp. prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, zotrúva rozhodovacia prax dovolacieho súdu aj v súčasnosti (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018). So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcov ani v tejto časti nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné.

14. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Preto najvyšší súd dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP odmietol.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.